

Stevenson L. // Annals of Innovation & Entrepreneurship. – 2010. – №1. – P. 6–14.

2. Kirchhoff B. Entrepreneurship and dynamic capitalism: The economics of firm formation and growth/ Kirchhoff B.–Westport: Praeger Publishers,1994.– 240 p.

3. Waasdorp P. Innovative entrepreneurship: A Dutch policy perspective / Waasdorp P.//Entrepreneurship in the Netherlands: Innovative entrepreneurship. New policy challenges / Waasdorp P.. – Hague: EIM Business and Policy Research and Ministry of Economic Affairs, 2002. – С. 27–42.

Stevenson L. // Annals of Innovation & Entrepreneurship. – 2010. – №1. – P. 6–14.

2. Kirchhoff B. Entrepreneurship and dynamic capitalism: The economics of firm formation and growth/ Kirchhoff B.–Westport: Praeger Publishers,1994.– 240 p.

3. Waasdorp P. Innovative entrepreneurship: A Dutch policy perspective / Waasdorp P.//Entrepreneurship in the Netherlands: Innovative entrepreneurship. New policy challenges / Waasdorp P.. – Hague: EIM Business and Policy Research and Ministry of Economic Affairs, 2002. – S. 27–42.

JEL G21

БРЕГЕДА Олена

К.е.н, доцент кафедри банківської справи та страхування, КНЕУ імені Вадима Гетьмана
Україна

ORCID 0000-0003-1361-2500

olenakneu@gmail.com

Olena BREHEDA

Phd Diploma, Associate Professor of Banking and Insurance Department
Kyiv National University of Economics named after V.Getman

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА БАНКІВСЬКИЙ БІЗНЕС

IMPACT OF INNOVATIONS ON BANKING

Анотація: В роботі розглянуті основні напрямки впливу інновацій на банківський бізнес зокрема створення цифрових валют центральних банків, удосконалення безготівкових розрахунків, запровадження нових послуг, проаналізована ситуація в різних країнах та перспективи подальших змін.

Ключові слова: цифрові валюти, електронні гроші, крипто валюти, cashless, банки

Abstract: The work examines the main directions of the influence of innovations on the Banking, in particular, the creation of digital currencies of central banks, improvement of cashless payment introduction of new services, the situation in different countries and the prospects for further changes are analyzed.

Keywords: digital currencies, electronic money, crypto currencies, cashless, banks

В сучасному світі спостерігається активний розвиток технологій і впровадження їх в усі сфери життя. Особливо активно це спостерігається в фінансовій галузі, що призводить до нових видів діяльності, продуктів, можливостей розрахунків. Завданням нашого дослідження є окреслення напрямків впровадження інновацій, що стосуються банківської діяльності, їх оцінка та перспективи застосування.

Важливим питанням для будь-якої країни і всіх без винятку економічних суб'єктів є питання видів грошей, які можуть використовуватись в країні. Крім традиційних видів грошей як готівкові так і безготівкові все більшої популярності набувають так звані цифрові гроші.

Національний банк України відповідно до Закону України “Про платіжні послуги” та «Положенню про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій» визначає емітентів електронних грошей (ними можуть бути банки та небанківськими установами) та новий порядок надання фінансових платіжних послуг з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними [1].

У лютому 2022 року Україна прийняла [Закон “Про віртуальні активи”](#) [2], чим ще на один крок наблизилася до легалізації віртуальних активів (в тому числі криптовалют). Ринок віртуальних активів в Україні зможе повноцінно запрацювати після ухвалення відповідних законодавчих змін щодо особливостей оподаткування операцій із віртуальними активами (Закон набере чинності лише з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами»

У зв’язку з великою популярністю цифрових платіжних рішень центральні банки проявляють активний інтерес до розробки цифрових валют центральних банків (CBDC), в тому числі і з метою зменшення використання криптовалют як платежів. За даними МВФ, на даний час 110 країн працюють над впровадженням цифрових валют центральних банків, а деякі з них почали їх використання [3]. Перший загальнонаціональний CBDC у світі було випущено Центральним банком Багамських островів у жовтні 2020 року. Китай став першою великою економікою у світі, яка почала використовувати цифрову валюту з квітня 2020 року.

Країна надавала послуги в цифрових платежів у юанях відвідувачам зимових Олімпійських ігор у Пекіні. В США вважають, що CBDC є неминучою еволюцією сьогоденних електронних валют, в той же час зауважують що країна не стане першопрохідцем у запуску CBDC і очікують на появу цифрового долару приблизно у 2025-2030 роках.

Європейський центральний банк активно вивчає можливість створення цифрової версії євро і активно проводить роботу щодо розвитку свого CBDC. Прогнозується що відповідний законопроект буде запропонований у 2023 році, реліз цифрового євро очікується до 2026-2027. ЄЦБ наголошує, що отримані від власників CBDC дані не будуть використовувати у комерційних цілях.

В Україні Національний банк вивчав можливість випуску національної цифрової валюти – гривні – із 2016 року. У 2018 році було проведено пілотний проект щодо її емісії для роздрібних платежів на платформі блокчейн. Даний проект мав обмежений перелік операцій та коло користувачів, а також невелику кількість та обсяги транзакцій, що не дало можливості у повному обсязі оцінити привабливість та потенційний рівень залучення населення України до такого інструменту. У зв’язку з воєнним станом в Україні реалізація даного проекту відкладена.

Очікується що запровадження цифрових валют центральних банків може мати значні позитивні наслідки для суспільства, сприятиме прискоренню розрахунків, зниженню транзакційних витрат. Наприклад, у Центральному

банку Багамських островів прогнозують, що цифрова валюта покращить доступність до фінансових послуг населення, зменшить відмивання грошей та незаконну економічну діяльність. А цифрова валюта країн Східно-Карибського союзу повинна прискорити проходження транзакцій та обслуговування людей, які не мають банківських рахунків. У шведському Riksbank, який у 2017 році розпочав пілотне впровадження CBDC під назвою e-krona очікують подальше скорочення використання готівки у роздрібних платежах, а ключовою метою проекту є забезпечення широкого доступу користувачів до електронної крони в майбутньому та захист людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями від несприятливого впливу на них безготівкового суспільства. Серед можливих негативних моментів запровадження цифрових валют експерти називають можливість зниження конфіденційності платежів, оскільки уряд отримає інструмент для відстеження та контролю транзакцій.

В цілому розвиток безготівкових розрахунків має значний позитивний вплив на економіку. В Україні з 2016 року діє концепція Cashless economy, яка включає ряд заходів з метою поетапного переходу до безготівкового суспільства [4]. За словами голови комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної Данила Гетьманцева збільшення безготівкових розрахунків на 5% протягом наступних 5 років може забезпечити виведення з тіні до 10% економіки України [5]. Наразі рівень тінізації економіки в Україні значний – під час війни перебуває на рівні 50%, напередодні війни цей рівень був 33- 35% [6]. Згідно з державною стратегією розвитку фінсектору до 2025 року, його планують зменшити до 20%.

Розширення безготівкового сектору сприяє зростанню ВВП, стимулює витрати споживачів, покращує можливості банків, оскільки фінансові ресурси концентруються в них, збільшуються можливості для кредитування бізнесу, а отже зростання виробництва, зміцнення національної валюти.

Cashless також сприяє розвитку технологій та фінансової інклюзії. Важливим документом, який регулює розвиток фінтех в Україні є Стратегія розвитку фінтеху до 2025, розроблена НБУ, що дозволяє прискорити процес виведення на ринок нових ідей та технологій. Про важливість впровадження нових технологій в банківський бізнес свідчить заява про плани JPMorgan Chase витратити більше \$12 млрд. на технології в 2022 році.

Банки в Україні розуміють важливість запровадження інноваційних рішень в свій бізнес. Так в Приватбанку, який є одним із лідерів у використанні нових технологій, разом з Visa застосовується біометрична безконтактна ідентифікація клієнтів в платіжних терміналах FacePay24. В Ощадбанку відбувся запуск програми ОщадРАУ, яка використовує технологію Tap To Phone від платіжної системи Visa, і може стати особливо цікавою для роздрібних торговців без прив'язки до стаціонарної точки продажу. Ця технологія є унікальною не тільки для України, але і для всієї Європи. А за допомогою Visa B2B Connect стають більш доступними міжнародні платежі для бізнесу.

Таким чином можна стверджувати що в майбутньому ми будемо спостерігати стрімкий розвиток безготівкових та цифрових платіжних засобів. Cashless позитивно впливає на зменшення корупції, ріст ВВП, стабільність

банківського сектору, на розвиток фінтех індустрії, спрощує роботу бізнесу, створює зручності для користувачів. Подальшого розвитку отримують біометричні способи оплати, які складуть конкуренцію не тільки готівковим, а і традиційним платіжним картам. Також очікується подальша співпраця фінтех компаній з банківським бізнесом. Завдяки цьому такі рішення стануть ключем для багатьох зручностей та сервісів, більш персоніфікованими, отримати які користувачу стане швидше і простіше.

Література

1. Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними. Затверджено Постановою Правління Національного банку України 29 вересня 2022 року № 21 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29092022_210
2. «Про віртуальні активи» Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX (Не набрав чинності) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/T222074?an=1>
3. Усе буде цифра: як країни світу просуваються у впровадженні CBDC/ Payscale magazine [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://psm7.com/uk/cashless-economy/use-bude-cifra-yak-kra%d1%97ni-svitu-prosuvayutsya-u-vprovadzhenni-cbdc.html>
4. Офіційний сайт НБУ. Концепція проекту Cashless economy від 18.05.2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/files/UYVinKqYAcIbglO>
5. Пігулка для економіки: як Cashless впливає на фінансове здоров'я України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/projects/interkassa/2020/11/4/666073/>
6. Рівень тіньової економіки в країні під час війни становить 50%. Телевізійний канал i-ua.tv від 15.06.2022 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://i-ua.tv/news/44267-riven-tinovoi-ekonomiky-v-ukraini-stanovyt-50protsent-ekspert>

References

1. Polozhennia pro vypusk elektronnykh hroshei ta zdiisnennia platizhnykh operatsii z nymy. Zatverdzheno Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy 29 veresnia 2022 roku № 21 [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29092022_210
2. «Pro virtualni aktyvy» Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2074-IX (Ne nabrav chynnosti) [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://ips.ligazakon.net/document/T222074?an=1>
3. Use bude tsyfra: yak krainy svitu prosuvaiutsia u vprovadzhenni CBDC/ Payscale magazine [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://psm7.com/uk/cashless-economy/use-bude-cifra-yak-kra%d1%97ni-svitu-prosuvayutsya-u-vprovadzhenni-cbdc.html>
4. Ofitsiinyi sait NBU. Kontseptsiiia proektu Cashless economy vid 18.05.2016 [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://bank.gov.ua/ua/files/UYVinKqYAcIbglO>
5. Pihulka dlia ekonomiky: yak Sashless vplyvaie na finansove zdorovia Ukrainy [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.epravda.com.ua/projects/interkassa/2020/11/4/666073/>
6. Riven tinovoi ekonomiky v kraini pid chas viiny stanovyt 50%. Televiziinyi kanal i-ua.tv vid 15.06.2022 [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://i-ua.tv/news/44267-riven-tinovoi-ekonomiky-v-ukraini-stanovyt-50protsent-ekspert>